

เกือบต้องรับผิดชอบ...จากเหตุแจกเสื้อในงานประเพณีท้องถิ่น

โดย ลุงอุกตอง

การใช้จ่ายเงินงบประมาณของท้องถิ่น ... ต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ โดยมีให้ใช้จ่ายเงินงบประมาณในลักษณะฟุ่มเฟือยและไม่จำเป็น หรือเพื่อการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

ในส่วนของการจัดงานต่าง ๆ นั้น ได้มีหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่ มท ๐๓๑๓.๔/ว ๑๓๔๗ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๑ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการเบิกค่าใช้จ่ายในการจัดงานต่าง ๆ ทั้งในกรณีที่ดำเนินการเองหรืออุดหนุนหน่วยงานอื่นโดยให้เบิกได้ตามงบประมาณที่ตั้งไว้ และเบิกจ่ายได้เท่าที่จำเป็นและประหยัด โดยคำนึงถึงฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

เรื่องเล่าคดีปกครองที่จะนำเสนอในวันนี้ ... เป็นเรื่องของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีของเทศบาลแห่งหนึ่ง ถูกคำสั่งให้ชดใช้เงินจากความรับผิดทางละเมิดกรณีการเบิกจ่ายงบประมาณในการจัดซื้อเสื้อแจกประชาชนในงานประเพณีท้องถิ่น ที่มาที่ไปของคดีจะเป็นอย่างไร และสุดท้ายผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ มาติดตามรายละเอียดกันต่อ ... ลุงจะเล่าให้ฟังครับ !

เรื่องนี้ ... มูลเหตุเกิดจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้เข้าตรวจสอบงบการเงินประจำปีของเทศบาลดังกล่าว โดยพบว่าเทศบาลได้เบิกจ่ายเงินเพื่อซื้อเสื้อโปโลตามโครงการจัดงานเทศกาลกินผัก จำนวน ๗๕๐ ตัว และซื้อเสื้อโปโลตามโครงการจัดงานประเพณีไหว้เต่า อีกจำนวน ๖๐๐ ตัว รวมเป็นเงินเกือบสองแสนบาท ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าเป็นการจัดซื้อโดยไม่ถูกต้องตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗/ว ๓๘๔ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ เรื่องการเบิกจ่ายค่าวัสดุเครื่องแต่งกาย ซึ่งเป็นกรณีที่จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน จึงให้เรียกเงินคืนจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

เทศบาลได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารประกอบฎีกาเบิกจ่ายเงิน ไม่ได้ตรวจสอบว่าการจัดซื้อเสื้อตามโครงการดังกล่าวเป็นกรณีที่จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนจึงจะสามารถเบิกจ่ายเงินได้ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เทศบาลจึงออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบค่าสินไหมทดแทนในอัตราร้อยละ ๓๐ ของค่าเสียหาย ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงิน

คดีมีประเด็นพิจารณาว่า การดำเนินการจัดซื้อเสื้อแจกประชาชนตามโครงการจัดงานเทศกาลประเพณีท้องถิ่นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดต่อเทศบาลหรือไม่ ?

กรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยสรุปว่า หนังสือกระทรวงมหาดไทยเรื่องการเบิกจ่ายค่าวัสดุเครื่องแต่งกายดังกล่าว นั้น ได้กำหนดประเภทหรือรายการของเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ซึ่งสามารถเบิกจ่ายได้โดยไม่ต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด และกำหนดให้การเบิกจ่ายค่าวัสดุเครื่องแต่งกายที่ใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นอกเหนือจากรายการที่กำหนดไว้ดังกล่าว จะต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดให้พิจารณาอนุมัติตามความจำเป็นและเหมาะสมกับการใช้งาน

แต่โดยที่การจัดซื้อเสื้อแจกประชาชนในโครงการงานประเพณีท้องถิ่นตามที่พิพาทนั้น ไม่ใช่การจัดซื้อเครื่องแต่งกายในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยข้างต้น โดยนายกเทศมนตรีได้อนุมัติงบประมาณของเทศบาลในหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ ประเภทรายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ เป็นค่าจัดซื้อเสื้อประชาสัมพันธ์การจัดงานเพื่อแจกจ่ายให้ประชาชนสวมใส่เข้าร่วมงาน ซึ่งไม่ใช่กรณีที่ต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

นอกจากนี้ การจัดซื้อเสื้อดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณตามโครงการจัดงาน ประเพณีท้องถิ่นซึ่งจัดขึ้นทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออนุรักษ์สืบสานประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่และ สร้างความสามัคคีในชุมชน อันเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และส่งเสริมการท่องเที่ยวรวมทั้งสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น อีกทั้งงบประมาณที่ใช้ในการจัดซื้อ เสื้อคิดเป็นร้อยละ ๐.๑๐ ของรายจ่ายทั้งหมดของเทศบาล ดังนั้น การจัดซื้อเสื้อตามโครงการดังกล่าว ถือว่าได้คำนึงถึงสถานะทางการเงินของเทศบาลแล้วว่ามีรายได้เพียงพอที่จะดำเนินการได้ นอกจากนี้ ยังไม่ปรากฏภาพกิจกรรม ข้อความ หรือรูปภาพที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ผลงานส่วนบุคคล และไม่พบว่ามี การทุจริตในการจัดซื้อดังกล่าว

ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ตรวจการได้เสนอความเห็นต่อหัวหน้าหน่วยงานคลังว่า ได้ตรวจสอบเอกสารประกอบฎีกาครบถ้วนถูกต้องแล้ว จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อเทศบาลและ ไม่ต้องชดเชยค่าเสียหาย พินิจพิจารณาให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่เทศบาล ทั้งนี้ ... ในกรณีเดียวกันนี้ได้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะปลัดเทศบาล และนายกเทศมนตรีในการอนุมัติเบิกจ่ายเงินดังกล่าว ซึ่งถูกคำสั่งเรียกให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทน เช่นเดียวกัน และศาลปกครองได้พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๖๕ - ๑๖๖/๒๕๖๓)

คดีดังกล่าว ... ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยให้เห็นความชัดเจนในการเบิกจ่ายเงินกรณี ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๗/ว ๓๘๔ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๖ เรื่อง การเบิกจ่าย ค่าวัสดุเครื่องแต่งกาย ซึ่งครอบคลุมเครื่องแต่งกายของเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน อันเป็นคณะกรรมการนี้ กับการจัดซื้อเสื้อแจกประชาชนในงานประเพณีท้องถิ่นซึ่งไม่จำเป็นต้องขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน และไม่ขัดต่อหนังสือกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการเบิก ค่าใช้จ่ายในการจัดงาน ที่ต้องคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัดรวมทั้งฐานะการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นสำคัญ การจัดซื้อเสื้อแจกประชาชนในงานประเพณีท้องถิ่นในกรณีตามพิพาท จึงสามารถทำได้และชอบด้วยกฎหมายแล้ว

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่ สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)